

Слепцова Алла Ивановна
Воспитатель МБОУ «Тебюляхская СОШ им. А.Ф. Старкова»
с. Чуумпу-Кытыл/Момский район
“Олонхо дойдутугар”
(оскуола иннинээби саастаах оҕолорго аналлаах бырайыак)

Бырайыак сүрүн туһаайыгыта, ис хоһооно

Сыала-соруга:

1. Оҕолорго олонхону билиһиннэри, интэриэһи үөскэтии.
2. Олонхону билиһиннэригэ сөптөөх эйгэни тэрийии
3. Олонхону тылынан-өһүнэн, дьоруойдарын уобарастарын иэйиилээхтик тиэрдии, дьон иннигэр толорорго үөрэтии
4. Норуот айымньыларынан төрөппүттэргэ илиинэн оонньоон көрдөрөр куукулалары онотторуу.

Бырайыак бодьобо: 02.10.2021 - 23.05.2022

Бырайыак кыттааччылары: 5-7 саастаах оҕолор

Бырайыак төрүөтэ (актуальнаһа)

Тыл – омук кэскилэ, сайдар, тыыннаах буолар суола. Тыла суох – омук суох. Бэйэ төрөөбүт тылын билэр, кэрэхсиир - саха тылын сайдар суола.

Киһи сангарар сангата, төрөөбүт төрүт тыла - хас биирдии норуот дьылҕата, олоҕо, сайдыыта. Ол да иһин оҕону кыра эрдэбиттэн төрөөбүт ийэ тылыгар уһуйуу, үөрэтии, тылларын сайыннарыы соруга турар.

Олонхо тылын-өһүн көмөтүнэн оҕо өбүгэлэрбит олохторун-дьаһахтарын билсэр, уустаан-ураннаан бэргэн-хомуҕой тылынан кэпсэтэр уонна кэпсиир, ойуулаан-дьуһуннээн кэпсиир дьобура сайдар

Төрөппүтү кытта үлэ:

- төрөппүт оҕотун иитиитигэр төрүт үгэһи киллэри, өйдөһүү, оҕо талаанын арыйар суолу-соругу туруоруу
- оҕоҕо сөптөөх усулуобуйаны тэрийии
- төрөппүтү кытары бииргэ үлэлээтэххэ эрэ үчүгэй түмүккэ тийиэххэ сөп

Оҕо уонна олонхо

Ханнык баҕарар омук үөскээбит олоҕорбут олоҕун кэпсиир, сырдатар уостан-уоска бэриллэн, аныгы ыччакка тийиэн кэлбит уостубат-өспөт айымньылаах буолар. Саха омука үөскээбит дойдутун тынын, дьонун өйүн-санаатын, олоҕун дьаһабын кэрэһэлиир сүдү айымньытынан олонхо буолар. Олонхо тылын – өһүн иһитиннэри оҕо кыра эрдэбиттэн

бытыллар. Оџо олох кыратыгар ыалга, дьиџџ-уокка, эбџ-џнџ, тџрџппџт олонхону сџнџџрџн истџннџр, оџо болџомтотун тардаллар. Үнџгџр диџри саастаах кырачааннар ойууну кџрџн олонхо дойдутун, сирин-уотун, айыы бухатырын, кыыһын аатын суолун, уратытын билсџллџр.

Ол курдук џйдџџрџгџр табыгастаах гына остуоруйа курдук кылгатын, ол эрџри олонхо ойуулуур-дџџннџр, олук тылларын туттан сџрџн ис хоџоонун иитџџчи билиһиннџр, оџо џйгџр онорон кџрџр дџџџурун сайыннарар.

Бырайыак оџолорго дџарыктар, бџсиџдџлџр, аралдџытыллар, ооннџуу, драматизация нџнџџ ыытыллаллар

Тиџмџнџн аттары

1	Олонхо 3 дойдутун билиһиннџри
2	Ооннџуу-дџарык “Олонхо дойдута, геройдара”
3	Тџрџппџтџр муннџаџар бџсиџдџ, дџууллџџи, ылыныы
4	«Эрчимџн Бџргџн» олонхо-остуоруйаны ааџан иһитиннџри
5	“Олонхо Үс дойдута» оџо истибит олонхолорунан уруџуйдара
6	Мџһийи “Олонхо геройдара”
7	«Эрчимџн Бџргџн » олонхону персонажтарынан наардааһын
8	Оџолор онџуктарынан выставка тџрийи
9	Олонхо геройдарынан куукуланы тиги (тџрџппџтџр)
10	Олонхону (быһа тардан) ооннџоон кџрдџрџгџ дџарык
11	Остуол ооннџуута “Олонхо дойдутун устун айан”
12	Олонхону толорууга дџарык
13	Олонхону толорууга, ооннџоон кџрдџрџгџ дџарык
14	Хамсаныылаах олонхо ооннџуулар
15	Сахалы остуол ооннџууларын ооннџоонун, кџрџхтџһи
16	Олонхону толорууга, ооннџоон кџрдџрџгџ дџарык
17	Сахалы остуол ооннџууларынан кџрџхтџһи
18	ѐбџгџлџрбит ооннџууларын билии, ооннџоонун
19	Олонхо дойдута: “Эрчимџн Бџргџн” олонхону куукуланан ооннџоон кџрдџрџ (уһуйаан)
20	Олонхо дойдута: “Эрчимџн Бџргџн” олонхону куукуланан ооннџоон кџрдџрџ (начальной оскуола)

Туолуохтаах тџмџк:

1. Оџо олонхо тылыгар-џнџгџр интириџнџ уһуктар
2. Тџрџџбут норуотун былыргы олоџун-дџаһаџын кытта билсџр
3. Ситимнџџ сагата, тылын саппааһа сайдар, уустаан-ураннаан бџргџн-хомџџой тылынан кџпсџтџр уонна кџпсиир

4. Тулалыыр айылҕатын, эйгэтин убаастыыр, үчүгэй-куһаҕан өрүттэри араарар, төрөөбүт норуотунан киэн туттар буола улаатар